

Prinsipp-program

1999 – 2001

Sonja Krohn, Ned fra sokkelen

Trykk: Copyline

Opplag: 400, januar 2000

Prinsippprogrammet til Rød Valgallianse ble sist revidert på landsmøtet i februar 1999.

Innhold

	side
Forord	4
1. Mål	5
2. Kapitalismen	6
3. Imperialismen	7
Fra supermaktskonflikt til USA-dominans og gryende nyralisering	
Europaunionen	
Imperialismen og folkene i den 3. verden	
Motkreftene	
4. Det kapitalistiske Norge	10
Klassemakt	
Staten er borgerskapets stat og ivaretar borgerskapets interesser	
Kvinneundertrykking	
Undertrykkinga av den samiske befolkningen	
Undertrykkinga av taterbefolkningen	
Andre viktige motsetninger	
"Den sosialdemokratiske modellen" – klassekompromiss på kapitalismens grunn	
Velferdsstaten og sosialdemokratiet	
Velferdsstaten	
5. Norge og imperialismen	14
Norsk imperialisme	
Norsk sjørråderett	
6. Hvordan forandre samfunnet?	16
Klassekamp, reform og revolusjon.	
7. En ny type sosialisme	18
Sosialismen; et system i stadig utvikling	
Demokratisk sosialisme	
Vår visjon for et sosialistisk samfunn	
Stat og samfunn	
På lag med framtidens generasjoner	
En ny type demokratisk planøkonomi	
Produksjon for behov	
Samfunnsmessige oppgaver er blitt kvinners gratisarbeid	
Økonomisk og sosial likhet	
Sosialisme på internasjonal basis	
8. Kreftene for samfunnsforandring	23
Klasser	
Hovedmotsetninger	
Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk	
Enhet i arbeiderklassen	
Fagforeningene er arbeiderklassens viktigste kamporganisasjoner	
Allierte	
De systemkritiske bevegelsene	
9. Rød Valgallianse	26
Et revolusjonært parti	
Dagskamp og sosialisme	
Parlamentarisk og utenomparlamentarisk kamp	
Partimodell	

Forord

RV er et landsomfattende parti med mål om å avskaffe det eksisterende samfunnssystemet. Vi vil erstatte kapitalismens utbytting av mennesker og natur med et økonomisk system basert på folks direkte kontroll over økonomien. Vi baserer oss på marxismen som redskap for å forstå verden og utviklinga. Vi vil være et arbeiderparti, et parti for den undertrykte klassen.

Vi tror at kapitalismen kan fjernes gjennom en total maktovertakelse, en endring som sår grunnen for radikal omforming. Vi tror at samfunnet må forandres gjennom en revolusjon. Som parti henter vi inspirasjon og metode fra arbeiderbevegelsen og den marxistiske bevegelsen sin historie. Vi ser at samfunnet ikke bare er kamp mellom klasser, men at det finnes andre og mer sammensatte motsetningsforhold, som beror på kjønn, hudfarge, utdanningsnivå, geografi, seksuell legning og verdensdel. Vi mener likevel at samfunnet ikke kan forandres uten at man tar utgangspunkt i samfunnets grunnleggende deling i klasser og i borgerskapet sin utbytting av arbeiderklassen.

RV har i dag et program som sier mye klokt og riktig om disse tingene. Likevel er programmet av flere grunner ikke tilstrekkelig som et program for en bevegelse som tar mål av seg til å forandre såvel det norske som det internasjonale samfunnet. Programmet er prega av 150 år med kommunistiske manifeste, og er skrevet i en form og et språk som ikke er egna til å snakke til eller med folk utenfor en liten krets av skolerte «marxister». Programmet er heller ikke godt nok når det gjelder å beskrive hva alternativet til kapitalismen er. Vi har kommet for kort i utviklinga av sosialismevisjonen. Samtidig som programmet har indre svakheter som ikke kan vedtas bort gjennom små endringer, går utviklinga i verdensøkonomien, teknologien og politikken svært fort. Etter Murens fall har vi hatt ti år hvor de teknologiske endringene og utviklinga av den politiske verdensorden har gått meget raskt. Et revolusjonært og alternativt program må i dag legge større vekt på analysen av miljø, teknologi og globalisering, og ta inn over seg den form som dagens eksisterende sosiale bevegelser har i Norge og i verden.

På denne bakgrunn vedtok RVs landsmøte i 1999 å åpne en to år lang programprosess som skal konkluderes på landsmøtet i år 2001. Målet for prosessen er en fullstendig nyskriving av RVs program. Vi oppfordrer RV-laga rundt om i landet til å invitere miljøene i og utenfor RV til å delta i prosessen, og håper særlig at de andre miljøene som definerer seg som systemkritiske eller systemomveltende, vil delta i å utvikle et program for forandring av Norge og verden.

Programprosessen må være en hovedprioritet for landsstyret og arbeidsutvalget, og det bør settes ned en egen gruppe som jobber med programprosessen. Første del av prosessen bør være en diskusjon om hvilken type program RV trenger. Her bør man også inkludere evaluering av arbeidsprogrammet vårt og hvilken form det bør ha. Det settes en frist til 1. januar 2000 for å levere helhetlige nye programutkast. Disse må være tilgjengelige for hele organisasjonen etterhvert som de kommer inn og drøftes underveis. Landsstyret må så ta stilling til hvilket forslag som skal legges til grunn og dette forslaget må være sendt ut til organisasjonen før påske i år 2000. RVs ledelse har ansvar for å jobbe i gang en programprosess. Dette innebærer både å sette i gang enkeltpersoner og grupper til å jobbe med helhetlige endringsforslag og lage et opplegg for studier og debatt til laga.

1. Mål

RV kjemper for et samfunnssystem som er basert på økologisk forsvarlig forvaltning av naturressursene, ivaretar det biologiske mangfoldet, og sikrer livsgrunnlaget for framtidens generasjoner. I dette samfunnet er de viktigste produksjonsmidlene underlagt demokratisk styring hvor det er mennesket selv, som skapende individ, som styrer utviklingen. Målet for produksjonen er å dekke menneskenes allsidige behov på en stadig bedre måte. Dette forutsetter at produksjonen styres ut fra demokratiske plandiskusjoner, at markeds-mekanismen spiller en stadig mindre rolle og at eiendomsretten til produksjonsmidlene blir overtatt av samfunnet. RVs mål er en samfunnsform hvor menneskenes grunnleggende behov styrer produksjonen, og hvor alle kan leve et allsidig liv med rike muligheter til å utvikle seg. Arbeidet skal gi mulighet for skaperglede og være en kilde til utvikling av enkeltmennesker og fellesskapet.

RV kjemper for en verden av samfunn uten nød, undertrykking og utbytting. RVs mål er et samfunn uten klasser, uten kvinneundertrykking og rasisme. I det samfunnet RV går inn for, er kløfta mellom styrende og styrte erstatta av alles direkte innflytelse på egne liv og på utviklinga av samfunnet. Det er et samfunn hvor alle er verdifulle medmennesker, og hvor vi ser på kamp mellom ulike ideer og meninger i samfunnet som en nødvendighet for å utvikle demokratiet, samtidig som vi også har en strategi for å skape dialog mellom grupper med forskjellige holdninger.

Den samfunnsformen som er skissert her er bl.a. inspirert av den visjonen Karl Marx kalte kommunismen, men den har ikke noe felles med de byråkratiserte klassesamfunna som har gått under denne betegnelsen.

Samfunnsformen forutsetter en høyt utvikla vitenskap og teknologi, en base av fornybare energiressurser og en langvarig sosialistisk periode med klasse-, kvinne- og miljøkamp.

I verden i dag er kapitalismen, imperialismen og kvinneundertrykkinga hovedhindrene for utvikling i en retning som følger av disse langsiktige måla.

2. Kapitalismen

Samfunnets splittelse i klasser er ikke naturgitt, men historisk oppstått og forgjengelig. Forholdet mellom klassene har stadig vært i forandring. Herskerklasser har oppstått og gått under. Slik vil det fortsette til alle klassesamfunn er avskaffa.

Kapitalismen skiller seg fra tidligere klassesamfunn ved at utbyttinga er mer skjult. To hovedklasser står overfor hverandre i produksjonsprosessen. På den ene sida kapitalistene som eier kapital og produksjonsmidler - på den andre sida arbeiderne som er formelt «frie», men som ikke har annet valg enn å selge arbeidskrafta si for å livnære seg. Arbeidet har større verdi enn det arbeiderne får i lønn. Arbeidskrafta er en kilde til merverdi eller profitt for kapitalistene. Målet for kapitalistisk produksjon er ikke å tilfredsstille folks behov, men å gjøre profitten og dermed kapitalakkumulasjonen størst mulig.

Den kapitalistiske produksjonsmåten representerte et historisk framskritt i det den åpna for en voldsom framgang i teknologisk nivå, i produktivitet og i produksjonen av goder i samfunnet. Men det blir stadig tydeligere at kapitalismen står i veien for en bærekraftig utvikling for flertallet av menneskene i verden.

Jorda har nok mat til å fø alle og nok ressurser til å gi alle et godt liv. Menneskene har nok kunnskaper om hvordan miljøet ødelegges og hvordan miljømordet skal stanses. Likevel øker gapet mellom jordas fattige og rike land, millioner av mennesker dør av sult og underernæring, miljømordet fortsetter med økt styrke, og rivaliseringa innenfor kapitalismen fører til stadig nye og brutale kriger. Uløste oppgaver står i kø, og køen av arbeidsløse som kunne løst dem, teller nye millioner hvert år. Levekåra til arbeidsfolk i den rike verden forverres. Jakta etter maksimal profitt er drivkrafta som styrer denne utviklinga. Borgerskapet sitter med den økonomiske og politiske makta mens arbeiderklassen og de breie lag av folket utbyttes og undertrykkes. Det er en utstrakt grad av fremmedgjøring. Arbeiderne har ikke makt over sitt eget arbeid eller de verdiene de skaper gjennom arbeidet sitt. Folk flest føler avmakt overfor viktige beslutninger som er med på å styre livene deres. Kapitalismen omskaper stadig mer til varer - også menneskelige verdier.

Borgerskapet er på offensiven og det foregår en storstilt omfordelingspolitikk over alt i verden. Store deler av verdiene som skapes overføres fra de fattige og vanlige lønsmottakere til de rike og fra det offentlige til private kapitalinteresser. En markedsliberalistisk ideologi i borgerskapet og friere spill for markedskreftene har i flere år vært på frammarsj. Økt frihandel, fri bevegelse av kapital, fjerning av lover og reguleringer som styrer kapitalen, og stansing av veksten eller direkte reduksjoner i offentlige velferdsordninger, er tiltak som settes inn overalt. Monopoliseringa innenfor kapitalismen skjer med stor fart. Noen få multinasjonale selskaper kontrollerer mesteparten av produksjon og handel.

Kapitalismen har ført videre tusenårig kvinneundertrykking. Avskaffelse av kvinneundertrykkinga er uløselig knyttet til avskaffing av kapitalismen. Kvinnene undertrykkes økonomisk og ideologisk både i de rike og fattige landa.

3. Imperialismen

Gjennom utviklinga av de store monopolene og kapitaleksporten på slutten av forrige og begynnelsen av dette århundret gikk kapitalismen over i den imperialistiske fasen. Det imperialistiske systemet har hindret økonomisk og politisk utvikling i flertallet av landa i verden. I disse landa er folket holdt nede i fattigdom og sosial elendighet, mens en lokal elite ofte fungerer som lojale samarbeidspartnere til de vestlige monopolene. Barsedødelighet, sult, analfabetisme og gigantiske miljøødeleggelser blir resultatene. Rasisme og nasjonal undertrykkelse har vært og er en forutsetning for kapitalismens ekspansjon og utbytting.

Konkurransen mellom de store monopolene på verdensmarkedet har ført til rivalisering mellom de imperialistiske statene om innflytelsessfærer. Denne rivaliseringen skaper et konstant grunnlag for krig og konflikter, og er drivkraften bak den vanvittige militæropprustningen i verden.

Den sterkeste kapitalakkumulasjonen vi har sett siden etterkrigsvekstperioden i imperialismen ebba ut rundt 1970, skyldes flere forhold:

- at sektorer som tidligere var delvis trukket ut av markeder, nå ble kapitalisert gjennom nedbygginga av velferdsstatene,
- åpninga av, særlig Kina, og andre land som i stor grad har holdt økonomiene sine skjerma,
- at nye sektorer er utvikla som følge av den raske teknologiske utviklinga.

Samtidig har kampen om superprofitten blitt hardere og mer kortsiktig. I økende grad har den foregått i sirkulasjonssystemet gjennom kortsiktige finansoperasjoner som har bidratt til å destabilisere den globale kapitalismen. Forholdet mellom den kapitalen som er knytta til vareproduksjonen og til finanshandel er nå rundt 1 til 50. Kapitalens offensiv de siste årtiene har derfor ikke fjerna de grunnleggende motsetningene i systemet, men snarere forsterka dem. Utviklinga mot slutten av det 20. århundre illustrerer dette.

Utviklinga av imperialismen har også ført med seg stadig sterkere angrep på de nasjonale økonomienes mulighet til å ta sjølstendige valg og beskytte seg mot en global lavkonjunktur- og kriseutvikling. De sterkeste imperialistmaktene, og de multinasjonale selskapene tilknytta dem, får mer og mer å si.

Rikdommen konsentreres i «Nord», fattigdommen i «Sør». Utviklinga av de produktivkreftene som kunne ført til bedre liv for flertallet blir under de kapitalistiske produksjonsforholda mer og mer omgjort til destruksjonskrefter: En type vekst som truer livet på jorda, avanserte masseødeleggelsesvåpen, kronisk og økende massearbeidsløshet på alle kontinenter osv. Dette er bakgrunnen for at RV sier at valget står mellom «sosialisme eller barbari».

- Fra supermaktskonflikt til USA-dominans og gryende nyrivalisering

Etter sammenbruddet for Sovjet er den internasjonale utviklinga prega av USA sin dominans. Pga. sin sterke økonomi har USA i stadig større grad ignorert prinsippene i Folkeretten og FN-systemet, og egenrådig presset fram sin «Bomber for fred»-politikk. Dette er i dag den største trusselen mot verdensfreden. Denne nye verdensorden, som USA streber etter å sementere, utfordres i økende grad av nye rivaliseringsforhold. Mot slutten av det 20. århundre dreier dette seg om de europeiske supermaktene - som gjennom EU prøver å bygge ut både sin økonomiske, politiske og militære innflytelse - og om Japan - som bruker sin nasjonale økonomi og sitt teknologiske nivå og innflytelsen i økonomiene i Sørøst-Asia som springbrett for videre ekspansjon.

Russland er sterkt svekka i forhold til det tidligere Sovjet, og er blitt avhengig av Vesten. Ambisjonene om fortsatt å gjøre seg gjeldende retter seg mot deler av det tidligere Sovjetimperiet.

Forholdet mellom de sterkeste imperialistlandene er delvis prega av motsetningsfylt samarbeid, f.eks. gjennom samordning av militære aksjoner i 3. verdenland. Men de åpne motsetningene mellom dem blir klarere. Det viser seg bl.a. gjennom proteksjonisme, tendenser til handelskrig, og i at de drar i ulike retninger i internasjonale konflikter. På kort sikt fører dette til opptrapping av lokale og regionale kriger som f.eks. på Balkan. På lengre sikt kan konflikten mellom de tre sidene være en kime til enda større kriger. RV mener den internasjonale arbeiderklassen ikke har noen interesse av å støtte noen av «de tre».

- Europaunionen

Den stadig stigende konkurransen med USA og Japan har økt behovet for økonomisk og politisk integrasjon. Gjennom et mest mulig fritt marked, fleksibel og billig arbeidskraft, en felles valuta og mest mulig felles økonomisk politikk, skal Europa gjenreise kontinentets økonomiske styrke. De mest EU-vennlige kreftene kjemper nå for en europeisk statsdannelse med felles utenriks- og forsvarspolitik. Det er det europeiske storborgerskapet som er hovedkraften bak dannelsen av Den Europeiske Union og videreføring av en stadig tettere integrasjon politisk, økonomisk og militært. De store transnasjonale selskapene med base i EU ønsker et mest mulig fritt indre marked, fleksibel og billig arbeidskraft, en felles valuta og mest mulig felles økonomisk politikk samt fellesmilitærvesen, økende utbytting av den europeiske arbeiderklassen og økt slagkraft for å kjempe om profitten på verdensarenaen.

Tyskland spiller en stadig mer dominerende rolle i Europa. Det er i dag de kreftene som kjemper for et sterkt integrert EU som er på offensiven i tysk politikk. Den tyske dominansen har økt motsetningene i EU til et for tett unionssamarbeid.

RVs motstand mot EU er basert på forsvaret av sjølråderetten og på antikapitalisme og antiimperialisme. Denne motstanden står fast enten EU blir prega av indre rivalisering eller fortsetter på veien mot et Europas Forente Stater. Opp mot det kapitalistiske EU-samarbeidet vil RV sette styrking av det folkelige samarbeidet i Europa.

- Imperialismen og folkene i den 3. verden

Imperialismen utbytter de breie folkemassene i den 3. verden ved at:

- De er tvunget inn i en ensidig råvareøkonomi og et ulikt bytteforhold. Prisene på råvarene faller stadig i forhold til prisene på industriprodukter.
- De er i gjeldskrise. Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet (IMF) presser statene i den 3. verden til å skjære ytterligere ned på levevilkåra for de fattige for at de skal greie lån og avdrag. De multinasjonale selskapene trekker ut profitt på investeringene sine, og taper den 3. verdenland for naturressurser.

Forholdet mellom de rike borgerskapene i «Nord» og de fattige folkemassene i «Sør» hviler på arven fra koloniperioden. Makt og utbytting opprettholdes gjennom allianser mellom imperialismen og overklasser i 3. verdenlandene. Forsøk på nasjonal og sosial frigjøring blir møtt med militær makt, til og med invasjoner.

Utvikling på imperialismens premisser undertrykker kvinnene i den 3. verden særskilt. Mange av kvinnebøndene er blitt pressa til å gi opp allsidig matproduksjon på egen jord til fordel for «cash crop», råvareproduksjon for eksport. Det er oppretta egne økonomiske soner for å friste utenlandsk kapital med dårlige faglige rettigheter og spesielt billig arbeidskraft. Her er arbeidsstokken kvinnedominert. Internasjonal kjønnshandel øker.

Konsentrasjonen av rikdom i «Nord» og fattigdom i «Sør» truer det globale miljøet. Produksjonen og livsformen i de kapitalistiske kjerneområdene er f.eks. basert på store CO2 utslipp som øker drivhuseffekten, mens bøndene i mange 3. verdenland tvinges til å ødelegge jordsmonnet ved ensidig råvareproduksjon og ved at de fattige bøndene må hogge verne-skogen for å få ved til brensel. Denne utviklingen vil bli forsterket med utfallet av den siste GATT-runden og opprettelsen av det nye internasjonale frihandelsregimet gjennom WTO. Med utvidet bruk av patent samt forbud mot restriksjoner på kapitalflyt legges det avgjørende hindre for økonomisk utvikling i de fattigste land.

Den imperialistisk skapte kløfta mellom det rike «Nord» og det fattige «Sør» danner et viktig grunnlag for rasisme. Den gir grunnlag for forestillinger om at «vi» har høyere verdi enn «de». Statsapparatene i de imperialistiske landa bygger «murer» for å holde flyktninger og asylsøkere ute. Høyreekstremer rasister og nazister i de kapitalistiske landa spiller på folks utrygghet og nasjonalsjåvinisme og prøver å gjøre innvandrerne til syndebukker for problemer som følger av kapitalismen.

- Motkreftene

Selv om det imperialistiske systemet i dag kan virke overmektig, er det stadig sterke motkrefter som gir håp for folkene på jorda. Den alvorligste hindringa for imperialistisk ekspansjon ligger i de indre motsetningene i systemet selv. Hyppige ødeleggende kriser og rivaliseringer om markedene, ustabilitet og rasering av produktive ressurser virker i seg selv undergravende på systemet og danner grunnlag for politisk kamp mot imperialismen.

En effekt av bortfallet av supermaktsrivaliseringa var at 3. verdenland og bevegelser ikke lengre i samme grad kunne spille på motsetningene i imperialismen. Det har svekka 3. verdens evne til å slåss mot den imperialistiske utbyttinga og undertrykkinga. Likevel er den kampen som folk i den 3. verden fører, også i dag den sterkeste sosiale motkrafta mot imperialismen.

De fleste regjeringene i den 3. verden samarbeider med imperialister og undertrykker sine egne folk.

I de utvikla kapitalistiske landene er det arbeiderklassen som står i skarpest motsetningsforhold til kapitalismen og borgerskapet. For å velte kapitalismen i de rike landa, må arbeiderklassen alliere seg med andre klasser og grupper. På verdensbasis må arbeiderklassen og andre i de rike landa støtte opp om kampene som folkene fører i den 3. verden.

4. Det kapitalistiske Norge

Norge er et flernasjonalt kapitalistisk klassesamfunn som følger de samme hovedtrekka i utviklinga som andre rike kapitalistiske land. Utbyttingen av arbeiderklassen er hovedkilden til rikdommene i Norge. Koloniseringa av og utbyttinga av den norske delen av Sapmi/Sameland og direkte og indirekte utsugning og undertrykking av koloniene og seinere det som kalles den 3. verden, er en annen viktig kilde.

- Klassemakt

Samfunnsforholdene i Norge er bl.a. kjennetegnet av at de viktigste produksjonsmidlene er eid og disponert av et storborgerskap som utgjør noen få prosent av befolkninga. Investeringene er ikke styrt ut fra folks behov, men ut fra hva som gir kapitalistene høyest profitt. Godene er skjævt fordelt: På den ene sida rein luksus, på den andre sida et økende antall fattige. F.eks. er gjennomsnittlig levealder på vestkanten i Oslo nesten ti år høyere enn på østkanten. Som i størstedelen av verden angripes nå den offentlige velferden og arbeiderklassens og folkets levekår og rettigheter i Norge. Reguleringskraftene avvikles, og kapitalen får større spillerom. Resultatet er at klasseforskjellene øker.

Mange av de viktigste avgjørelsene blir ikke tatt av folket, men i styrerom og bankdireksjoner. Gjennom EØS-avtalen blir mye av det viktigste bestemt via storkapitalistisk lobbyvirksomhet overfor byråkratiet i Brussel.

Staten er borgerskapets stat og ivaretar borgerskapets interesser

Dette sikres ikke bare gjennom den dominerende borgerlige politikken, men også gjennom kapitalistisk lobbyvirksomhet, ved sammensetninga av ledersjiktet i forvaltninga osv. Kjerna i statsapparatet er et voldsapparat av militær og politi som «om nødvendig» settes inn mot arbeidere og andre grupper i kamp. Staten spiller også en svært viktig økonomisk rolle som «felleskapitalist». Dels som eier eller medeier i storselskaper, dels som forvalter av 60 prosent av bruttonasjonalproduktet.

I dagens kapitalistiske Norge har innbyggerne visse demokratiske rettigheter som er blitt kjempet fram: Retten til å organisere seg, ytre seg, streike, stemme på det partiet en støtter. Disse rettighetene er ufravikelige og må forsvares og bevares. Men de er langt fra tilstrekkelige: Et lite mindretall av befolkninga, en overklasse («borgerskapet») eier og/eller bestemmer over landets bedrifter, finanser og økonomi. Dette gir dem en avgjørende økonomisk og politisk makt som er utenfor folkevalgt kontroll.

Arbeiderne har ikke makt over sin egen arbeidsplass eller over de verdiene de skaper. Folk flest føler avmakt overfor viktige beslutninger som er med på å styre livene deres - «fremmedgjøring».

Borgerskapet har også eiendomsrett og makt over de store mediene. Mediene har i dag overtatt den funksjonen kirka hadde i tidligere tider: Å få befolkninga til å godta at det ikke nytter å gjøre noe med grunnleggende misforhold i samfunnet. Dette har økt kraftig med de siste tiårenes tabloidisering i media og en sterk kommersialisering innen idrett og kultur.

- Kvinneundertrykking

Kvinneundertrykkinga er overlevert fra tidligere samfunnssystemer. Men hovedhinderet for kvinnefrigjøring i dag er det kapitalistiske systemet. Også mannens privilegier er et hinder. Kapitalismen opprettholdes lettere når mannemakt og menns undertrykking av kvinner får bestå.

Organiseringa i familier holder kostnadene på reproduksjon av arbeidskrafta nede og øker profitten. I familiene gjøres det, målt i tid, like mye ulønna hus- og omsorgsarbeid som alt lønnsarbeid i det norske samfunnet. Størstedelen av dette arbeidet utføres av kvinner, og det er en nær sammenheng mellom dette og at kvinner som «sosialt kjønn» er underordna på arbeidsmarkedet og har lavere lønn enn menn. Et ekstremt uttrykk for kvinneundertrykkinga er menns mishandling.

Samtidig som kvinner har gjort innmarsj i arbeids- og samfunnsliv, ser vi at den ideologiske kvinneundertrykkinga er like sterk gjennom kommersielle medier, reklame og i pornoen. Et alvorlig problem i utviklede land er «skjønnhetstyranniet» hvor unge jenter og kvinner bombarderes av billedmediene med en norm for hvordan de «skal se ut».

- Undertrykkinga av den samiske befolkninga

Koloniseringa av den norske delen av Sampi/Sameland og den brutale, rasistiske undertrykkinga av det samiske folket har ikke bare fratatt dem råderetten over landområdene deres.

Fremdeles har denne undertrykkingspolitikken sine politiske talsmenn og fremdeles har den sin virkning, ikke bare i forhold til den direkte diskriminering og undertrykking, men også i form av identitetskonflikter innenfor den samiske befolkninga.

Fremdeles er spørsmålet om samefolkets selvbestemmelsesrett en kampsak. Den norske statens anerkjennelse av samene som urbefolkning har ikke avklart dette. Privatiseringa av statens grunn i nord og utviklinga av en mer aggressiv markedspolitikk har skjerpa denne kampen.

Samene har rett til å rå over egne ressurser, næringsliv, kultur og utdanning.

- Undertrykkinga av taterbefolkninga

Historisk sett har taterbefolkninga i Norge blitt utsatt for overgrep som kan ses på som etnisk rensning. Tvangssterilisering, lobotomering, forvisning og forfølgelse har vært styrt fra Storting, regjering, kirke og lokale myndigheter. Taternes rettigheter må anerkjennes og styrkes. Romanispråket og -kulturen må gis status og støttes.

- Andre viktige motsetninger

Det er en uforsonlig motsetning mellom den kapitalistiske organiseringen av samfunnet og hensynet til naturen. Det stadige kravet om at kapitalen må forrente seg og vokse, fører til en type vekst og energisløsing som truer miljøet og den økologiske balansen.

Et flertall av innvandrere er blitt gjort til de fattigste på arbeids og boligmarkedet. De undertrykkes kulturelt og religiøst, trakasseres gjennom legitimasjonskontroller, hets osv. Staten har hovedansvaret for diskrimineringa, men den statlige og den folkelige rasismen nærer seg av hverandre.

Det overføres store verdier fra distriktene til de velstående i byene. EU-politikken er en krigserklæring mot folk i utkantene. Avindustrialisering, arbeidsløshet, byfornyelsespolitikk osv. har ført til økende problemer for arbeiderbefolkninga i de større byene.

Det norske språket, slik det kommer til uttrykk i dialektene og det nynorske skriftmålet blir undertrykt, og får ikke de samme vekst- og levevilkår som bokmål og talemål normalisert til bokmål.

Homofile og lesbiske undertrykkes fordi kjærlighet og seksuell tiltrekning til eget kjønn bl.a. truer den plassen kjernefamilien har i økonomien og ideologien i vårt samfunn.

Så lenge borgerskapet har makta og kapitalismen og imperialismen består, vil arbeiderklassen og resten av folket bare kunne begrense skadevirkningene av kapitalismens herjinger. Det er nødvendig å velte hele det kapitalistiske systemet og skape sosialistiske samfunn for å frigjøre mennesker fra nød og undertrykking, for å redde miljøet, for å bekjempe rasismen og for å kunne oppnå full kvinnefrigjøring.

- «Den sosialdemokratiske modellen» - klassekompromiss på kapitalismens grunn

Etter 1. verdenskrig stemte flertallet av arbeiderne på et Arbeiderparti som kalte seg revolusjonært. Men perioden fra den kapitalistiske krisa i 1920 til begynnelsen av 1930-åra, var prega av at arbeiderklassen måtte føre harde og omfattende forsvarskamper mot et aggressivt borgerskap. Ingen av sidene hadde styrke til å nedkjempe motparten - og arbeiderbevegelsens dominerende ledere hadde heller ingen strategi for å sette sosialismen på dagsorden. I 1935 førte dette fram til et kompromiss mellom lederskapet i Arbeiderpartiet og Landsorganisasjonen - og borgerskapet i Norge.

Dette kompromisset hadde to bærebjelker: Den ene var hovedavtalen som skulle sikre «arbeidsfred». Det andre var Arbeiderpartiets endelige overgang til ministersosialismen - hvor partiet tok på seg å administrere det bestående kapitalistiske systemet på en måte som skulle dempe motstands- og opprørsviljen i arbeiderklassen. Dette var et klassekompromiss på kapitalismens grunn, men det var samtidig basert på reformer, for å unngå et nytt oppsving i arbeiderklassens kamp.

- Velferdsstaten og sosialdemokratiet

Velferdsstaten er et resultat av at både arbeiderklassen og breie lag av folket sloss for velferdsordninger, og kapitalens behov for et bedre nivå på utdanning og helse.

- Velferdsstaten

Den velferdsstaten som ble bygd opp etter krigen hadde to forutsetninger. For det første var den en strategi for fortsatt å knytte arbeiderklassen til kapitalismen og dempe arbeiderkampen. For det andre var velferdsstaten ett svar på kapitalens behov for et høyere nivå på utdanning og helse - behov som fulgte av konkurransen i et moderne samfunn med svært utvikla produktivkrefter. Borgerskapet har i stor grad klart å hindre utviklinga av en sjølstendig og sterk fagbevegelse og politisk opposisjon gjennom:

- ☐ Organiseringen av et korporativt klassesamarbeid mellom statsledelsen, LO-ledelsen og Arbeidsgiverforeningen, «toppenes partnerskap».
- ☐ En hovedavtale som har regulert forholdet mellom partene i arbeidslivet og bl.a. pålagt fredsplikt.
- ☐ Forfølgelse, overvåkning og kontroll med faglige og politiske opposisjonelle.

Slik har Arbeiderpartiet i hele etterkrigstida vært det viktigste partiet for å sikre borgerskapets grunnleggende klasseinteresser: Fortsatt utbytting av arbeidsfolk, tett allianse med storkapitalen i USA og Vest-Europa - og temming av radikale krefter i arbeiderbevegelsen. Den sterke økonomiske veksten i etterkrigstida har gjort det lettere å skjule de reaksjonære sidene av denne politikken.

Sterke arbeiderkollektiv på grunnplanet i industrien fortsatte en aktiv og framgangsrik faglig kamp, men stort sett innenfor regelverket. De fleste godtok selve systemet. Kommunistene, som hadde betydelig oppslutning etter krigen, gikk tilbake pga. Arbeider-

partiets forfølgelse og vennskapsbåndene til Sovjet og Øst-Europa - samtidig som de fleste opplevde en kraftig vekst i materiell velferd.

Den lengste oppgangsbølgen i den internasjonale kapitalismens historie var over på begynnelsen av 1970-tallet. I Norge kom nedgangen seinere pga. motkonjunkturpolitikken, og ble mindre drastisk pga. oljeøkonomien. Sverige er et bedre eksempel på krisa i «den nordiske modellen».

Arbeidsløsheten holder seg nå kronisk høy i den utvikla kapitalistiske verden. Under kapitalismen fører t.o.m. nye teknologiske revolusjoner til et økende antall fattige og utslåtte. Krava til *fleksibilitet* skjerpes for at arbeidskrafta skal være konkurransedyktig. I USA har arbeiderklassen opplevd en kraftig nedgang i levestandarden. I Nord-Europa er perioden for store og progressive reformer over, mens kapitalistene i oppgangsperioden hadde fordel av en sterk utbygging av velferdsstaten og utdanninga. Nå er kapitalistene mer opptatt av privatisering som kan skape nye områder for kapitalakkumulasjon. Dette skjer med god hjelp dra det «moderne Arbeiderpartiet» som hjelper fram ei privatisering av allmenn velferd ved høye egenandeler, oppdeling og A/S-ifisering.

Sosialdemokratiske partier må føre en politikk som er tjenlig for kapitalen også i dag. Politikken er fortsatt sosialdemokratisk, bare tilpasset den nye situasjonen, men når de store sosialdemokratiske partiene forlater den tradisjonelle sosialdemokratiske reformpolitikken - og blir reine markedsliberalistiske partier - øker muligheten for oppbrudd i arbeiderklassen, som kan gå både til høyre og til venstre.

5. Norge og imperialismen

Norsk imperialisme

Norge er integrert i det imperialistiske verdenssystemet - dels ved sjøl å ha en imperialistisk økonomi, dels ved å delta i en rekke imperialistiske sammenslutninger (Natomedlemsskap, og assosiert medlemsskap i Vestunionen) og institusjoner (Pengefondet og Verdensbanken). Den norske staten undertrykker den samiske befolkninga. Gjennom de store oljerikdommene har Norge styrka sin økonomiske og politiske stilling i verdenspolitikken. Fra først på 1980-tallet har kapitaleksporten fra Norge til andre deler av verden og antall uteetableringer økt.

Det norske borgerskapet, i samarbeid med internasjonal oljekapital, har i løpet av 1990-tallet utnyttet oljefeltene til det ytterste. De store oljerikdommene har gitt eventyrlige profitter til de store produsentene og lagt grunnlaget for oppbyggingen av oljefondet (Statens petroleumsfond). Gjennom vedtak om å bruke oljefondet i strategiske investeringer verden over har norsk imperialisme nådd et kvalitativt høyt nivå.

Denne kapitaleksporten finner en både i de største privateide «norske» selskapene som har blitt multinasjonale og i de store statlige, som Statoil og Hydro. Disse driver i dag virksomhet over hele verden. Staten er en viktig drivkraft i den norske imperialismen gjennom sine egne investeringer og gjennom den døråpningene for andre. Profitten - som er skapt av norske arbeidsfolk - blir i dag brukt til å undertrykke og utbytte folk i bl.a. Aserbajdsjan, Indonesia og Kina. Oppbygginga av det norske oljefondet må sees i denne sammenhengen. Den norske imperialismen har etterhvert begynt å få ei militær side. Etterhvert som den norske staten og norske selskaper får økonomiske interesser i «ustabile» områder, vil behovet for å beskytte disse interessene komme umiddelbart. Dette kan nå gjøres ved hjelp av norske «out of area»-styrker (Telemarksbataljonen) og med hjelp fra Nato og Vestunionen.

RV vil arbeide for at Norge går ut av internasjonale imperialistiske sammenslutninger, for å kunne føre en internasjonal politikk som hjelper undertrykte folk og nasjoner.

- Norsk sjølråderett

RV forsvarer alle nasjoners sjølråderett under både imperialismen og sosialismen. Det betyr ikke at RV vil anbefale enhver nasjonal bevegelse å danne egen stat. RV støtter stater som forsvarer seg mot å bli underlagt mektigere stater, nasjonenes rett til å danne stater og nasjonenes rett til likeverd i flernasjonale stater. Kamp for nasjonal sjølråderett er kamp mot imperialismen. Et nødvendig bolverk mot imperialismen er at alle folk har og utvikler en nasjonal, språklig og kulturell bevissthet og respekt for andre folks egenart og kamp for sjølstendighet.

Norge har Europas største forekomster av olje, fossekraft og fisk. Mulighetene for store mineralrikdommer på den norske kontinentalsokkelen er betydelige. Tyskland og andre EU-land er opptatt av å få lettere tilgang til de store norske naturressursene.

Norsk utenrikspolitikk har i tråd med utviklinga av utenriksøkonomien gradvis orientert seg fra USA til Tyskland og EU. De store selskapene er pådrivere for at Norge skal bli fullt medlem av EU og oppfylle krava i Maastrichttraktaten.

Norge er blitt innlemma i EUs indre marked gjennom EØS. En stor del av lovverket i Norge endres som en direkte følge av unionsvedtak i Brussel, som tar sikte på å gi kapitalens fire friheter et stadig større spillerom. På denne måten får borgerskapet i Norge drahjelp i sitt forsøk på å øke profitten gjennom tiltak som fører til dårligere leveforhold for folk flest. Stortingets rolle som lovgivende myndighet er sterkt redusert. I økende gjelder dette også folkets muligheter til å påvirke beslutningene.

Flertallet i Norge har interesse av å forsvare seg mot at det norske borgerskapet selger den nasjonale sjølråderetten for å gjøre Norge til en del av EU. «Nei til EU - ut av EØS!» er en del av kampen for demokrati, for velferdsstaten og mot markedsliberalismen - og må ikke blandes sammen med den aggressive og reaksjonære nasjonalsjåvinismen som ønsker å hevde seg på bekostning av andre folk og nasjoner.

RV er for tiltak som styrker og utvikler folks kultur og folketradisjon. Det er også viktig å arbeide for at nasjonale minoriteter får utvikle sine kulturelle særegenheter i Norge og for kulturutveksling mellom folk og nasjoner.

6. Hvordan forandre samfunnet?

- Klassekamp, reform og revolusjon

Menneskene skaper sjøl sin historie ved å utvikle produksjon, kultur og samfunnsstruktur. Store samfunnsendringer kan ikke skje uten folks deltakelse. Enkeltpersoner kan bare spille viktige roller på grunnlag av historiske forhold. Det er grunnleggende i RVs politikk at det er folk sjøl som må være ei drivkraft for forandring. RVs arbeid kan bare støtte opp om dette arbeidet. Vi kan aldri løse problemene på vegne av folk.

Den økonomiske og teknologiske basisen i samfunnet danner fundamentet for klassekampen og setter rammene for hva det er mulig å oppnå innenfor systemet. Oppgangstider og økonomiske kriser avløser hverandre, og fattigdommen i den 3. verden er en del av kapitalismen. Borgerskapet er på offensiven og kapitalismen er inne i en fase der tilkjempa rettigheter og goder for arbeiderklassen angripes. Mulighetene for omfattende reformer til fordel for arbeiderklassen og folket innenfor rammene av kapitalismen er nå mindre enn før.

Mens Norge har vært gjennom en periode med kraftig økonomisk vekst, har levekårene blitt stadig mer ujevnt fordelt. Om lag 1/4-del av befolkninga sliter i dag med store økonomiske og sosiale problemer. RV vil slåss mot forverringen i levekårene og for reformer til beste for folk flest gjennom støtte til fagforeningenes kamp og interessekamp ellers, og aktiv deltakelse i parlamentarisk arbeid. RV slåss derfor for reformer innenfor rammene av kapitalismen. Vi må både slåss for nye reformer og for å forsvare dem som er oppnådd. Disse kampene er også viktige for vilkåra for å skape et nytt samfunn. Spørsmålene om norsk EU-medlemskap, om distriktene er avfolka, om den offentlige velferden er nedbygd eller bedre utbygd, kan bety mye for mulighetene til å bygge et annet samfunn. Kampen for levekåra i dag gir oss også kunnskaper og erfaringer som er nødvendige for å styrte kapitalismen. RV legger vekt på å binde den dagsaktuelle kampen til de langsiktige måla for hvordan vi ønsker samfunnet. Politisk press gjennom aksjoner, meningsytringer, organisering i ulike former og gjennom media er helt avgjørende for å forandre samfunnet til beste for folk og for å stå i mot borgerskapets angrep. Arbeiderklassens organisering og kamp gjennom fagforeninger er den viktigste formen for folkelig organisering og kamp.

Kvinne-, miljø- og solidaritetsorganisasjoner spiller også en viktig rolle i dag og deres styrke vil være med på å avgjøre utfallet av kampen om samfunnsmakta. Idrettslag, borettslag, husmorlag og ulike humanitære og ulike interesseorganisasjoner øver også press på de politiske beslutningene.

Organisering, press og aksjoner gir også folk viktige erfaringer. Tiltak og aksjoner der folk går sammen for direkte å endre ulike forhold, er deler av klassekampen for bedre levekår. Det har lange tradisjoner gjennom nabohjelp og dugnader. Arbeiderbevegelsens bygging av Folkets Hus og ideene bak kooperativbevegelsen bygger på de samme grunnprinsippene om solidaritet og kollektive løsninger.

Krisesenterbevegelsen er et eksempel fra de seinere åra. Det er direkte tiltak som forbedrer folks liv, styrker sjøltillit og fellesskapsfølelse. Samtidig legger slike bevegelser press på samfunnet.

RV ønsker ingen sosialisme der det offentlige skal ta ansvaret på vegne av folk. I dag kan kollektive tiltak fungere negativt ved å overta ansvaret for utilstrekkelige offentlige tilbud. RV vil støtte aksjoner o.a. når folk selv arbeider for å forbedre levekåra både innenfor og på tvers av de rammene lovene setter. RV mener slike organisasjonsformer og aksjoner må utvikles som et viktig element i kampen for levekåra i dag og som en del av strategien for et annet samfunnssystem.

Reformer vil aldri kunne endre de grunnleggende maktforholdene og velte kapitalismen. Borgerskapet vil ikke gi fra seg makta ved å bli fratatt den bit for bit. RV er derfor revolusjonært. Flertallet må gjennom en omveltning av samfunnsforholda ta makta fra det lille mindretallet som i dag har den.

Revolusjoner har alltid vært fødselshjelper for nye samfunn. Revolusjon er folke-massenes verk og kan ikke gjennomføres av ei lita gruppe på vegne av folket. Kjerna i en sosialistisk revolusjon er at arbeiderklassen og folk flest tar statsmakta fra borgerskapet. Det er viktig at arbeiderklassen ikke bare tar over det eksisterende borgerlige statsapparatet. Før maktovertakelsen må arbeiderklassen ha utviklet motmaktorganer med utgangspunkt i arbeidsplasser og lokalsamfunn - som kan bli kimen til et nytt sosialistisk statsapparat. En konsolidering og utvikling av sosialismen krever en omfattende omdanning av samfunnet fra bunn til topp, og kan ikke gjennomføres uten aktiv deltakelse fra flertallet i folket.

Det er ingen revolusjonær situasjon i Norge i dag. Men verden kan ikke holde fram som nå med kapitalismens ødelegging av hele livsgrunnlaget, med at den holder flertallet av menneskene nede i nød og fattigdom, og med at den årlig dreper millioner av mennesker gjennom kriger og sult. Massearbeidsløshet, nedbygging av velferdsgodene og forverring av levekåra til folk flest vil også føre til en skjerpning av klassekampen.

Reformismen i arbeiderbevegelsen bygger på at gradvise reformer kan føre til sosialisme. RV vil arbeide for at reformismen vinner stadig mindre oppslutning i arbeiderklassen.

En overgang til sosialismen er bare mulig når det store flertallet av folket ønsker det. En slik overgang til sosialismen kan skje fredelig forutsatt at borgerskapet respekterer demokratiske spilleregler. Det er god grunn til å være skeptisk til de herskendes respekt for folkeflertallet. I hele etterkrigstida har det vært drevet en ulovlig, systematisk politisk begrunnet kartlegging og overvåking av sosialister, kommunister og andre på venstresida. Militæret ble satt inn mot streikende arbeidere flere ganger i mellomkrigstida. Det eksisterer skjulte nettverk som forbereder seg på å forsvare kapitalismen med alle midler, også militære som f.eks. Stay Behind-gruppene. Det finnes unntakslover og eksisterte(r) lister over personer som skal interneres i «krisesituasjoner». Internasjonale erfaringer viser at vestlige imperialistmakter, spesielt USA, gang på gang støtter diktatoriske regimer mot progressive folkelige bevegelser.

Eksempler er erfaringene med generalenes kupp i Natolandet Hellas og støtten til det ekstremt undertrykkende Nato-landet Tyrkia. Et tredje eksempel er generalenes blodige kupp i Chile i 1973 - med full støtte fra USA - mot det lovlig valgte sosialistiske regimet til Salvador Allende. Eksemplene viser at en ikke må ha noen illusjoner om de herskende kretsenes demokratiske sinnelag, verken i Norge, USA eller andre kapitalistiske land. Sosialismen betyr å gjøre slutt på kapitalismens daglige og brutale vold menneskeheten gjennom sult, kriger og ulike former for undertrykkelse og forfølgelse i mesteparten av verden.

Det er en viktige oppgave for RV å avsløre mytene om det vestlige demokratiet, og å skape et realistisk bilde av hvilke krefter og mottiltak en kan vente seg fra herskerklassen når et flertall i folket ønsker å gå over til sosialismen. RV forsvarer folkeflertallets rett til også med voldelige midler å stanse voldsbruken til et lite mindretall som vil hindre overgangen til sosialismen.

7. En ny type sosialisme

For at folk skal bryte med kapitalismen og starte bygginga av et nytt samfunn, er det helt nødvendig at folk har tro på egne krefter og muligheten til sjøl å styre samfunnet. Et viktig ledd i en prosess for å nå et slikt mål er å gjenreise visjonen om sosialismen. For å kunne bygge en slik sosialisme er det viktig at vi definerer oss som subjektive individer, som lærer gjennom et mangfold av livserfaringer, bl.a. ved å delta i samfunnsdebatter, aksjoner og kamper. Samtidig må vi lære av historia. De store feila som er blitt begått i de samfunna som kaller seg sosialistiske har både materielle og ideologiske årsaker - og det er viktig å forstå dem begge.

- Sosialismen; et system i stadig utvikling

Revolusjonen er bare døra inn til det sosialistiske samfunnet, den første forutsetningen for en langvarig økonomisk og sosial omforming av samfunnsstrukturen. Det sosialistiske samfunnet er et overgangssamfunn som lenge vil være prega av den samfunnsformen det har oppstått på grunnlag av. Bare gjennom demokrati, klassekamp, kvinnekamp og miljøkamp kan sosialismen utvikles i en retning som gjør det mulig å realisere de måla som er skissert innledningsvis i dette programmet. Uten at arbeiderklassen, folket, har makta, vil det sosialistiske samfunnet skille ut en ny overklasse istedenfor at klasseskillene brytes ned.

- Demokratisk sosialisme

Vårt århundre har sett en rekke revolusjoner og folkelige opprør mot kapitalismen og imperialismen. De sosialistiske revolusjoner i Russland (1917), Kina (1949) og i mange andre land vare nødvendige og rettferdige. De førte til progressive reformer og modernisering i mange tilbakeliggende land, og de la et press på borgerskapet om å akseptere viktige reformer også i de vestlige landene av frykt for at revolusjonsbølgen skulle slå inn over dem. RV forsvarer disse opprørene og de sosialistiske pionerforsøkene som fulgte. Men RV setter ikke likhetstegn mellom de regimene de frambragte, og den sosialismen RV slåss for. Alle de samfunnene som har kalt seg sosialistiske, var enten fra begynnelsen eller ble raskt nye undertrykkende klassesamfunn, hvor den nye overklassen ble dannet gjennom en sammen-smelting av statsbyråkratiet og toppene i det som hadde vært revolusjonære partier.

De folkelige revolusjonene har inneholdt mange positive erfaringer vi vil bygge videre på. Oktoberrevolusjonen førte til et reelt forsøk på arbeidermakt, der arbeiderråd, fabrikkomiteer og fagbevegelse prøvde å styre økonomien utfra befolkningas ønsker og behov. Men spirene til demokratisk sosialisme ble raskt knust både i Russland og andre steder. Noen av de byråkratiske statene hadde i visse perioder rom for stor økonomisk framgang og sosiale reformer. De gjennomførte alfabetiseringsprogram, jordbruksreformer, formell likestilling og andre tiltak som ga folk bedre liv. De samfunnene som ble utviklet, viste seg likevel å utvikle stadig sterkere totalitære og undertrykkende trekk. En årsak var at det i Russland, som i de seinere sosialistiske forsøkene, var ekstremt vanskelige ytre forhold. Økonomien var katastrofal, det kulturelle nivået lavt, de demokratiske tradisjonene fraværende og trusselen fra imperialismen reell. Den imperialistiske vesten ramma de nye statene som hadde gjort revolusjon med direkte sabotasje, intervensjon og krig - seinere handelsboikott og kald krig.

Forsøkene på å bygge sosialisme ble ikke bare hemmet av de ytre og materielle forholdene. Den ideologien lederne hadde med seg og som etterhvert ble utviklet til den offisielle statskommunismen, inneholdt også spirer til de klassesamfunnene vi etterhvert så.

Mangelen på demokratiske tradisjoner rammet også tenkningen til de revolusjonære, og kvelte viktige tilløp til folkelig demokrati og styring. Oktoberrevolusjonen viste viktigheten av en organisert revolusjonær bevegelse, men også nødvendigheten av at denne bevegelsen og befolkninga i land som bryter med kapitalismen, har en forståelse av sosialismen der folkestyre, arbeidermakt og demokratiske rettigheter står sentralt. Det er også svært viktig med et mest mulig utstrakt interndemokrati innen den revolusjonære bevegelsen.

De ettpartistyrte landa utviklet seg etterhvert langt vekk fra sosialismen. Likevel kalte de seg sosialistiske, og herskerne i disse landa utviklet de marxistiske teoriene til forsvar for partiets enevelde og undertrykking av befolkninga. Dette har gjort stor skade i mange revolusjonære bevegelser, som har overtatt deler av «herskermarxismen» fra ettpartistatene. Resultatet har blitt en sammenblanding av opprørsteori og herskerideologi, og dermed et feilaktig eller uklart syn på forholdet mellom demokrati og sosialisme.

Å bruke den samfunnsformen som utviklet seg i Sovjet under Stalin som modell - med ettpartistyre, totalitær tenkning og massiv undertrykkelse av befolkninga - vil føre til at sosialistiske forsøk utvikler en ny overklasse som vil herske over folket. RVs sosialisme er annerledes.

Sosialismens framtid ligger ikke i Kominternmodellen, verken den sovjetiske eller den kinesiske. Et framtidig sosialistisk samfunn vil måtte bygge på de teknologiske og kulturelle forutsetningene samfunnet er bygget på. Det vil derfor være umulig å gi en fasit for hvordan et slikt samfunn vil se ut. Men ytrings- og organisasjonsfrihet og politisk pluralisme må være grunnleggende i dette samfunnet. Erfaringen viser at kvinne- og klassekampen og kampen mot andre former for samfunnsmessig betinga undertrykking fortsetter etter en revolusjon. Historien har lært oss at det må sikres at disse kampene kan føres videre under sosialismen og at flertallet deltar i byggingen av et sosialistisk samfunn nedenfra.

- Vår visjon for et sosialistisk samfunn

Sosialismen kan bare utvikle seg og bestå med aktiv deltaking av flertallet av folket. Folk må i stadig økende grad ta direkte del i samfunnsstyringa.

Spesialiseringa mellom byråkrati og arbeidsfolk må reduseres slik at det som er nødvendig av byråkrati faktisk hjelper og ikke motarbeider folk. Særskilte tiltak for å sikre kvinner makt og innflytelse må være en del av en slik prosess. Dette gjelder både i samfunns- og i arbeidslivet. De viktige demokratiske rettighetene som folk har i Norge i dag - som allmenn stemmerett og hemmelige valg, ytrings- og organisasjonsfrihet - må tas vare på. Men de må utvikles for å få et mer reelt innhold. Det må være full ytringsfrihet. Det er arbeidsfolk som må legge premissene for samfunnsdebattene, ikke en håndfull kapitaleiere og mediagiganter. Det må bety at arbeidsfolks synspunkter dominerer mediene på samme måte som borgerskapets gjør det i dag. Ytringsfriheten må omfatte retten til kritikk av stats-, organisasjons- og bedriftsledelser. Det må være full religionsfrihet. Innskrenkninger i ytringsfriheten må bare være unntak, slik som forbud mot nazipropaganda, rasisme, kvinneundertrykking og sadisme. Inngrep må være avgrensinger slik at alt som ikke er forbudt, skal være lovlig.

Forholdene må legges til rette for et allsidig organisasjonsliv, bl.a. et variert partimønster. Organisasjonene må få like muligheter til å jobbe, og bygge virksomhetene på oppslutningen fra medlemmene, ikke pengestøtte fra kapitalgrupper. Ideelle organisasjoner må få statlig støtte. Statsstøtten til partiene må opphøre. Kirka må skilles fra staten.

Det må være en fri og uavhengig fagbevegelse som verken er knytta til et parti som i Norge i dag, eller til staten - slik vi har sett i Øst-Europa. Streikeretten må garanteres, og gjøres reell uten alle unntaksbestemmelsene som uthuler den i dag.

Det må være frie valg der folk kan velge mellom kandidater som representerer ulike politiske alternativ. Stemmeretten må utvides også til å velge ledere innenfor bedrifter og offentlig forvaltning. Alle folkevalgte må kunne avsettes i valgperioden om de mister tilliten hos dem som har valgt dem. Det må være radikal kjønnskvotering som sikrer kvinner minst 50 prosent av plassene i alle valgte organ og av alle lederposisjoner.

Alle avgjørelser må tas nærmest mulig dem det angår. Makta må desentraliseres. Alle viktige avgjørelser som gjelder samfunnet, må tas direkte av dem det angår eller av folkevalgte organ, ikke av kapitaleiere, eiendomsbesittere eller byråkrater.

For at folk skal kunne delta aktivt i samfunnslivet og utøve makt, må vi ha maksimalt 6 timers arbeidsdag, gratis daghjem og fritidshjem, arbeidsplasser der folk bor, utbygd støtteapparat for alle med ekstra bistandsbehov og et velutbygd kollektivnett vil gi folk tid og overskudd til å engasjere seg mer i samfunnsspørsmål. Utdanningssektoren må bygges ut slik at folk kan skaffe seg ny kunnskap og nye yrker gjennom hele livet. Skolen skal ikke lenger sortere elevene, men bidra til å slette skillet mellom styrende og styrte. Fri og lik rett til informasjon og utdanning er et viktig grunnlag for å utvikle demokratiet.

- Stat og samfunn

I vårt samfunn og i den tidlige sosialismen forsvarer sosialister en rekke offentlige institusjoner og ordninger mot nedskjæring og privatisering. Dette tjener folks velferd og er et ledd i kampen mot kvinneundertrykkninga. Samtidig er det et problem at mennesker oppfatter hverdagen og livet som «oppsplitta». Mange eldre og andre utafor produksjonen lever isolert. Foreldre har ofte både lang arbeidsvei og lang arbeidstid. Når de ikke rekker alle forpliktelsene sine, får de slett ikke tid til å dyrke andre interesser. Barn i barnehager har det bra, men mange av dem har for lange dager. Mange nærsamfunn fungerer ikke godt som sosiale enheter. Den sosiale oppsplittinga øker behovet for politi etc.

Under sosialismen må viktige funksjoner etterhvert flyttes fra institusjoner og tilbake til nærmiljøet. Det gjelder f.eks. mye av barne og eldreomsorgen. Men forutsetningen er at dette ikke blir på menns eller markedets premisser. Mer av folks behov for sosial omgang og for å skape og for å få makt over egne liv, må tilfredsstilles lokalt.

Under kapitalismen dyrkes privatsfæren og det individuelle. Husholdningene er blitt stadig mindre og mer sårbare, til glede for forbruksvareindustrien og entreprenørkapitalen, men til skade for folks levekår. Under sosialismen må det utvikles ulike kollektive boformer som både tar vare på naturressursene på en bedre måte og som svarer til folks sosiale behov.

- På lag med miljøet og framtidens generasjoner

Når jakta etter maksimal profitt er fjerna som drivkraft i samfunnet, vil det være mulig å stoppe rovdriften på naturressursene og ødelegginga av livsgrunnlaget på jorda. De såkalte «sosialistiske» samfunn har vist at det ikke er nok å fjerne profittjakta. Noen av de største økokatastrofene verden har sett, har skjedd i disse landa. Profitten som drivkraft kan ikke erstattes med målsettinger om stadig økende produksjon. Og et samfunn der avgjørelsene tas av ei lita gruppe på toppen av samfunnet fjernt fra dem det angår, vil ikke kunne bli et miljøsamfunn. Det må være reell desentralisert folkemakt, og hensynet til miljøet må være et grunnleggende premiss for all samfunnsplanlegging. Sikring av livsgrunnlaget nå og for framtidige generasjoner gjennom å stoppe rovdrifta på naturressursene, og utvikle en produksjon og et samfunn uten forurensing av vann, jord eller luft, må være overordna alle andre målsettinger i samfunnet.

Dette innebærer at den materielle levestandarden i den vestlige verden vil måtte senkes, hvis produksjonsmetodene og uttaksnivåene av naturressurser tilsier det. Sosialister må slåss for at senking av miljøfiendtlig forbruk skjer slik at det ikke skaper økte skjevheter.

- En ny type demokratisk planøkonomi

En ny type demokratisk planøkonomi må utvikles. Den kapitalistiske markedsøkonomien fører bl.a. til overproduksjonskriser, arbeidsløshet, rovdrift på naturen, sosial nød og utbytting av den 3. verden. Men kapitalismen har produsert nødvendige forbruksvarer og utvikla teknologien bedre enn den typen planøkonomi som har vært brukt i Sovjet og Øst-Europa.

Innenfor de største multinasjonale selskapene er det en planøkonomi som omfatter større økonomiske ressurser enn hele det norske samfunnet. Landbruks- og fiskeripolitikken i Norge er eksempler på hvordan også staten styrer etter plan.

Et sosialistisk Norge må bygge på alle disse erfaringene. Staten må sette opp rammebetingelser gjennom demokratiske diskusjoner i hele samfunnet. Slike rammebetingelser, som hensynet til miljø, bosetting over hele landet, sosial likhet osv., må ligge til grunn for all lokal planlegging. Det må også settes nasjonale mål og planlegges produksjon av nødvendige varer og tjenester for landet. Innenfor slike rammeplaner må de enkelte lokalsamfunn og virksomheter gjennom demokratiske prosesser planlegge og inngå kontrakter med andre deler av samfunnet. En slik desentralisert planmodell vil sikre makt til kvinnene, og at kvinners erfaring og livssituasjon blir lagt til grunn for utviklinga av samfunnet. Bare gjennom en slik desentralisert planlegging - hvor folk har makt over sin egen hverdag - kan det sikres at en planøkonomi også er et middel for full kvinnefrigjøring. All kjent og tilgjengelig teknologi, bl.a. omfattende bruk av datateknologi, må utnyttes til beste for lokalsamfunnene slik at folks ønsker og muligheter knyttes sammen til en rasjonell og miljøvennlig produksjon av varer og tjenester. I lang tid under sosialismen vil markedsmechanismene måtte tas i bruk som styringsinstrument på avgrensede områder som en del av en overordnet plan.

- Produksjon for behov

Et sosialistisk samfunn vil produsere for å gi folk bedre liv, sikre boliger, arbeid, helsestell, utdanning, støttetiltak for folk med ekstra bistandsbehov, utvikle kultur og vitenskap. Når dét og ikke profitt er målet for produksjonen, kan ressursene utnyttes fornuftig og produktene bli bedre. Det må legges spesiell vekt på å dekke kvinners behov og sikre kvinners muligheter for full frigjøring. I tidligere sosialistiske samfunn ble kvinners arbeid ofte en salderingspost.

- Samfunnsmessige oppgaver er blitt kvinners gratisarbeid

Samfunnet må legge vekt på å stimulere og dekke allsidige behov. Sikring av de materielle behovene for mat, klær og bolig til alle uten utbytting eller ødelegging av naturen, vil være grunnleggende. Det gjelder også sikring av pleie og omsorgsbehovene. Samtidig må det legges til rette for og stimuleres til allsidig kulturell aktivitet, naturopplevelser og vitenskapelig arbeid. Like muligheter til slike aktiviteter må være en rettesnor for samfunnet. 6 timers normalarbeidsdag, fjerning av tungt, ensformig og farlig arbeid, og reduksjon av skillet mellom by og land er tiltak for å få til dette.

- Økonomisk og sosial likhet

Oppheving av klassene må være det langsiktige målet for sosialismen, og klasseskillene må kontinuerlig reduseres. Lønna i kvinneyrker og andre lavtlønnsyrker må umiddelbart heves opp på gjennomsnittsnivå, og direktør- og andre topplønninger reduseres. Pensjonister og trygdede må umiddelbart få samme levestandard som gjennomsnittet i befolkninga. Studenter må få studielønn. Storindustrien, banker og forsikringsselskaper må gjøres om til samfunnsseie, og storborgerskapet fratras sine eiendommer og verdier.

Privateiendom innen landbruk, fiske, småindustri og handel må kunne beholdes. Overgang til samfunnsmessig eiendom må i disse virksomhetene bare skje på frivillig basis.

- Sosialisme på internasjonal basis

Imperialismen og kapitalismen utvikler seg ujevnt. Sosialistiske omveltninger kan derfor komme i ett eller noen få land om gangen. Men det er svært vanskelig å tenke seg at «sosialisme i et land», som f.eks. Norge, kan overleve og utvikle seg særlig langt uten å bukke under for presset fra imperialismen og verdensmarkedet - eller uten å utvikle kontrollordninger som er lite ønskelig ut fra et demokratisk ståsted. En utviklingsdyktig sosialisme må ha en internasjonal basis i samarbeidet med andre sosialistiske og vennligsinna land.

8. Kreftene for samfunnsforandring

- Klasser

Klasser er grupper av mennesker som står i grunnleggende samme stilling mht. eiendoms- og disposisjonsretten til produksjonsmidlene, plassen i organiseringa av arbeidet (grad av overordning/selvstendighet/underordning), måten de oppnår sin del av de samfunnsmessige rikdommene (f.eks. kapitalinntekt eller lønnsarbeid) og hvor stor andel de oppnår av disse.

- Hovedmotsetningen

Hovedmotsetningen i det norske klassesamfunnet går mellom borgerskapet og arbeiderklassen. Borgerskapet består av dem som eier eller rår over produksjonsmidler, som har ansatt lønnsarbeidere og som kan akkumulere kapital på grunnlag av det de tjener på dette. I tillegg til de egentlige kapitalistene hører direktørsjiktet til borgerskapet. Det gjør også et sjikt av ledere i det borgerlige statsapparatet, statlige konserner/bedrifter og enkelte av de store organisasjonene. Toppsjiktene i Arbeiderpartiet og Høyre tilhører også borgerskapet i kraft av sin nære knytning til kapitaleierne, de statlige konsernene/bedriftene og maktutøvelsen i den borgerlige staten. Toppsjiktet i LO har i etterkrigstida i hovedsak tjent borgerskapet sine interesser gjennom sin rolle i disiplineringa av arbeiderklassen, og gjennom aktivt å ta standpunkt for kapital og kapitalisme.

LO er engasjert i betydelig forretningsdrift gjennom Vår Gruppen og NKL. Det er en tett allianse mellom LO-toppen, staten, Arbeiderpartiledelsen og ledelsen i de største statlige og private selskapene. Den øverste toppen i LO tilhører derfor borgerskapet.

Arbeiderklassen utgjør flertallet i befolkninga og består av dem i produksjon og tjenesteyting som ikke eier produksjonsmidler og som er i underordna stillinger. I de siste tiåra har arbeiderklassen vokst. Først og fremst som følge av at ca. 1/2 million kvinner er kommet ut i lønnsarbeid etter 1970. En annen betydelig del består av arbeidsledige, trygda m.fl. Innflyttere, særskilt fra den 3. verden, utgjør også en voksende andel av arbeiderklassen i Norge.

Vi finner også mellomlag som er i sosial bevegelse i retning arbeiderklassen eller borgerskapet. Den ene typen mellomlag består av sjølsysselsatte - bønder, fiskere, håndverkere og folk i «de frie yrker» - uten ansatte eller betydelig kapitalinntekt. Fordi de eier sine egne produksjonsmidler, men ikke lever av utbytting, utgjør de et *småborgerskap*. Den andre typen mellomlag omfatter ansatte i mellomstillinger og sjølstendige stillinger i utdannings-, helse- og sosialsektoren. Sjiktet har vokst kraftig som følge av utdanningsrevolusjonen og veksten i offentlig sektor. I dette sjiktet er det et stort antall kvinner med lojalitet til de store kvinnegruppene i arbeiderklassen. Kvinneundertrykkinga gjør at lønns- og arbeidsforhold blir dårligere, og mange av dem nærmer seg eller utgjør en del av arbeiderklassen. Andre får arbeidsgiveransvar og presses fra to kanter eller stiger sosialt i hierarkiet. EU-kampen viste at den gamle alliansen mellom arbeidere, småbønder og kystfiskerne fremdeles er grunnleggende for å forandre Norge. I kampen for velferdsstaten har kvinnene i offentlig sektor en nøkkelrolle. De som må kjempe fram grunnleggende forandringer i Norge, er arbeidsfolk av begge kjønn og småbønder, kystfiskere og ansatte i offentlig sektor.

- Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk

Det er utenkelig med noen grunnleggende sosialistisk samfunnsmessig forandring i Norge uten at arbeiderklassen tar ledelsen. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk. Ikke noe parti eller noen bevegelse kan gjennomføre sosialismen på vegne av arbeiderklassen.

I de siste tiåra har arbeiderklassen vokst, men den er mindre konsentrert, mindre homogen, mindre sjølbevisst enn tidligere. Da den lange oppgangsperioden etter krigen tok slutt, innledet kapitalistene en offensiv mot oppnådde rettigheter og velferdsordninger. For arbeiderne er det blitt lite å oppnå gjennom det institusjonaliserte samarbeidet med stat og arbeidsgivere. Den prosessen skyter fart gjennom den stadig klarere tilpassinga til EU-systemet.

- Enhet i arbeiderklassen

Arbeiderklassen må utvikle enheten mellom de ulike delene av klassen. Enhet i arbeiderklassen må bygge på mangfoldet og en aksept for at den samme kampen kan gi seg forskjellige uttrykk.

Særlig er det viktig å utvikle samarbeidet mellom de to hovedkreftene i arbeiderklassen - den tradisjonelt mannsdominerte, godt organiserte industriarbeiderklassen og den kvinneedominerte arbeiderklassen i servicenæringene og i offentlig sektor - og mellom dem som har arbeid og de arbeidsløse.

En av de største endringene i det norske samfunnet etter krigen er at en 1/2 millioner kvinner er kommet i lønnsarbeid etter 1970. Dette har styrket arbeiderklassen. Både som klasse og «sosialt kjønn» har flertallet av disse kvinnene stor interesse av sosialismen. Kvinnene i fagbevegelsen er ikke lenger villig til å bygge enhet på menns premisser, men vil ha faglige spørsmål på kvinners premisser i sentrum for arbeiderklassens kamp. Særegen kvinneorganisering og økt innflytelse i arbeiderbevegelsens organisasjoner er viktig for å styrke kvinnes posisjoner.

En betydelig del av arbeiderklassen består av arbeidsledige og trygdemottakere. En enhetlig linje for arbeiderklassen betyr en samlet kamp for disse gruppenes interesser. Arbeidsløse og andre trenger å organisere seg særskilt. Interesseorganisasjoner, klientaksjoner, eldreopprør o.l. må støttes.

Arbeidsfolk må styrke sin oppfatning av seg sjøl som en egen klasse med grunnleggende felles interesser og verdier. Det er også nødvendig å utvikle samarbeidet og enheten med arbeidere og undertrykte i andre land. Mange kamper kan bare vinnes om de reises på internasjonal basis, som en motmakt til kapitalens internasjonalisme.

- Fagforeningene er arbeiderklassens viktigste kamporganisasjoner

De slåss mot stadige angrep på faglige rettigheter og velferdsordninger. Fagbevegelsen som helhet bør gjøre seg fri og uavhengig gjennom å løsrive seg fra partidominans og fra lovverk og avtaler som binder den «på hender og føtter». Derfor er det viktig å styrke ulike tendenser til opposisjon i fagbevegelsen. Det er også viktig å støtte de klubbene og fagforeningene som står på ei kamplinje, og som NHO setter mye inn på å knekke. Deres kamp gir erfaring som bør bli felleseie for hele fagbevegelsen. Sjøktet av faglige tillitsvalgte på grunn- og mellomnivå i fagbevegelsen spiller en viktig rolle. På den ene sida fins her mange radikale arbeiderledere med tillit hos arbeidskameratene. På den annen side er det sterke mekanismer som virker til å knytte dem til klassesamarbeid og systemlojalitet. Svaret på dette må være aktive og demokratiske klubber med kontroll nedenfra. Bare på denne måten kan det bli mulig med et alternativ til det sosialdemokratiske lederskapet.

- Allierte

Samtidig som arbeiderklassen er blitt mindre enhetlig enn før, har mulige allierte blitt flere og mer nærstående. Flertallet av sjølsysselsatte bønder og fiskere har alt å tjene på å slåss mot kapitalistisk strukturrasjonalisering og spesielt mot EU-utviklinga. Leveforholda til et flertall av de høyt utdanna «mellomlaga» gjør at forskjellene i forhold til arbeiderklassen er minkende. Disse gruppene har bygd fagforeninger og tatt i bruk arbeiderklassens tradisjonelle kampformer. Til tross for sterk profesjonsbevissthet har dette i liten grad gitt seg utslag i gruppesjåvinisme eller ensidig streben oppover i samfunnet. For arbeiderklassen er det også mulig å spille på motsetninger innad i borgerskapet. EU-saken er et eksempel på dette.

- De systemkritiske bevegelsene

Viktige bevegelser retter seg mot ulike sider av kapitalismen eller den kapitalistiske utviklinga. Det gjelder NEI-fronten mot EØS og EU, miljøbevegelsen, kvinnebevegelsen, homsebevegelsen, den antirasistiske og antiimperialistiske solidaritetsbevegelsen, ulike ungdomsaksjoner osv. Innad i disse bevegelsene er det viktig å slåss for å utvikle kritikken av kapitalismen, og forståelsen for at «sosialisme nedenfra» er nødvendig for at disse bevegelsene skal oppnå måla sine. Samtidig er det viktig å innarbeide perspektiver fra disse bevegelsene i den sosialistiske strategien. Disse bevegelsene og sakene deres trenger oppslutning i arbeiderklassen og allianser med den radikale delen av arbeiderbevegelsen, for å få gjennomslag. Innad i arbeiderklassen og arbeiderbevegelsen må vi også arbeide for allianser med disse bevegelsene.

9. Rød Valgallianse

- Et revolusjonært parti

Rød Valgallianse har utviklet seg fra en valgallianse til et parti med allsidig arbeid. RV er et revolusjonært parti som anvender marxistisk teori og metode i analyse av dagens virkelighet. Samtidig forsøker RV å integrere sosialistisk feminisme og økologisk tenkning i strategien sin.

RV ser det som sin oppgave å støtte og slåss for interessene til arbeidsfolk, til kvinne-, miljø- og den antirasistiske bevegelsene og støtte kampen for frigjøring for undertrykte folk og nasjoner. Vi vil delta i og være med på å drive fram folkelige organisasjoner og aksjoner, og tale deres sak i kommunestyre, fylkesting og på Stortinget. Vi ønsker å stå i nær kontakt med organisasjoner, aksjoner, grupper og enkeltpersoner.

- Dagskamp og sosialisme

RV forsøker å knytte sammen dagskampen og kampen for det sosialistiske samfunnet. Kampene folk fører her og nå er avgjørende for livsbetingelsene. Gjennom disse kampene kan også folk bli bevisst maktforholda og de drivkreftene som styrer samfunnet, og se behovet for alternativer. Foruten å delta i de mange store og små kampene, må RV bidra til teoretisk klargjøring og propagandere for det sosialistiske alternativet.

- Parlamentarisk og utenomparlamentarisk kamp

I kommunestyre, fylkesting og Stortinget (1993-97 - og fra 2001 igjen) støtter og arbeider RV for å fremme folkelige krav og aksjoner. RVs representanter i folkevalgte organer arbeider sammen med, utveksler kunnskap og informasjon med fagforeninger, velforeninger og andre folkelige organisasjoner og enkeltpersoner. RV bruker plassene i de folkevalgte organene til å støtte opp om den utenomparlamentariske kampen. RVs representanter arbeider både for å forsøke å få til forbedringer eller forhindre forverringer, og for å avsløre at disse organene er redskap for borgerskapet, og preget av korrupsjon, maktmisbruk og forvaltningsfeil. RV setter lojaliteten til folk flest over «spillereglene» som tjener de få. Samtidig går RV mot ytterligere svekkelse av de folkevalgte organenes representativitet og makt.

- Partimodell

Alle som støtter RVs prinsippprogram og følger vedtektene kan være medlem av partiet. RV vil være et samlende parti for revolusjonære i Norge. RV legger spesielt vekt på å få mange arbeidere og kvinner med i partiet, og på å utvikle et demokratisk partiliv og en partikultur som «gjør folk store», utvikler initiativ, samarbeid og respekt for ulike meninger. RV ønsker at partimedlemmer skal delta aktivt i partiets arbeid ut i fra sine interesser, ønsker og muligheter, men det er mulig å støtte partiet som passivt medlem. Det er mulig å organisere egne tendenser og grupper i partiet så lenge de ikke stiller konkurrerende lister til valg.

For RV må partiet ikke bli noe mål i seg selv. Det har bare eksistensberettigelse så lenge det gjør en nyttig jobb i klassekampen og i kampen for sosialismen. Foruten å rekruttere medlemmer arbeider RV for en politisk mobilisering og debatt i arbeiderbevegelsen og på venstresida, som kan samle flere på et sosialistisk og revolusjonært grunnlag.

Pris: kr 20,-

Rød Valgallianse

Osterhausgate 27

0183 Oslo

tlf 22 98 90 50

fax 22 98 90 55

epost rv@rv.no

nett www.rv.no